

A. Ušeničnik:

»Naša stvar ni prerokovati, temveč le tolmačiti "znamenja časov".«

Na začetku javnega nastopanja je Ušeničnik povedal, da bo »stal na vidiku, od tam opazoval gibanje narodov in gonilne moči, ki jih vodijo ter pred vsem drugim presojal časovna, sodobna verska, socialna in politična vprašanja, ker ona najodločilneje posegajo v usodo narodov«.

• • • • •

»Je-li življenje vredno življenja, ni-li sama prevara in nesreča? V resnici je pesimistom le težko breme, katero jih sili logično – do samomora. Optimistom pa kaže življenje svojo resnost, posebno v nravnih zadevah, a obenem jim obeta ter pripravlja obiloveselja. Drugim zopet življenje ne pomeni nič ter žive od danes do jutri. Eno pa je gotovo: vsi hočejo živeti in sicer srečno živeti. Hrepenenje po sreči je vsem ljudem globoko vkoreninjeno ter kaže človeška narava neizbrisljivo sled prirojenega nagona po sreči.«

A. Ušeničnik: Knjiga o življenju, Ljubljana 1916, izdala in založila Leonova družba

Svět

Svět je ribič zvit:

***Mirno stoji,
Vabo molí,***

V vabi pa trnek je skrit.

***»Svět je ribič, če si ti riba,
Svět je riba, če si ti ribič!«***

Svět je bučela:

***S strdjó se diči,
Ako pa róka za strd je prijela,
V róko te piči!***

***»Vendar pa umni čebelar
Brez strdí ni bil še nikdár.«***

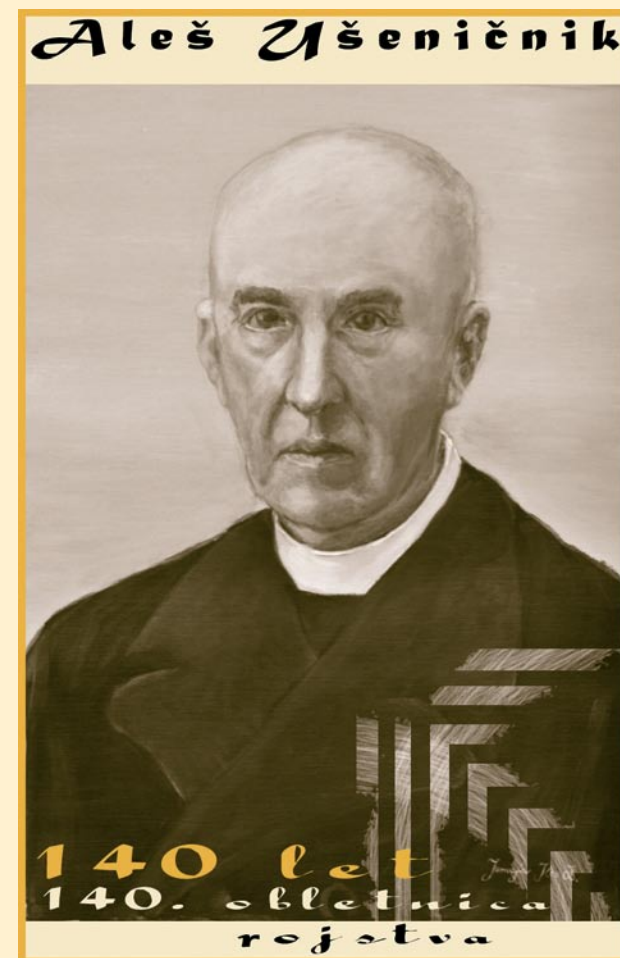
Svět je knjiga

***S sêdmimi pečáti —
K nébu ga dviga,
Kdor umè jo brati.***

A.C.Slavin. (Aleš Ušeničnik),
Dom in svet, V. letnik, leto 1892

Zgibanko ob 140. obletnici rojstva Aleša Ušeničnika
pripravilo in izdalo Kulturno društvo Poljane.
www.kd-poljane.si

Ušeničnikov portret na naslovnici narisala Jerneja Kos,
besedilo pripravila Majda Debeljak iz knjige: Jožko Pirc – A.
Ušeničnik in znamenja časov,
zgibanko oblikovala Janez Arnolj in Irma Jesenko.
Tisk: Trajanus Kranj
Poljane, julij 2008

Poljanski rojak, slovenski duhovnik, profesor in rektor ljubljanske univerze, urednik, pisatelj, sociolog, umetnostni kritik, filozof in teolog se je rodil 3. julija 1868 v Predmostu pri Poljanah.

S svojo mislijo in delom je globoko zaznamoval celotno duhovno dogajanje takratnega časa na Slovenskem.

Življenje

Družina - oče Janez Ušeničnik, mati Mici Keržišnik, starejši brat France in Aleš – je kot gostači živel v hiši v Predmostu, ki je poznana kot Županovše.

Osnovno šolo je Aleš končal v Poljanah, l. 1880 pa šolanje nadaljeval na gimnaziji v Ljubljani. Z odliko je maturiral 20. julija 1888 in se odločil za študij bogoslovja na papeški Gregorijanski univerzi v Rimu. Tam je z dvojnimi doktorati zaključil študij filozofije 1891, in teologije 1895, v duhovnika pa bil posvečen 28. oktobra 1894.

Po vrnitvi domov je julija 1895 nastopil službo kaplana v Stari Loki, naslednje leto stolnega vikarja v Ljubljani, od marca 1897 pa do upokojitve 1938 je bil profesor v bogoslovju. L. 1919 je postal tudi univerzitetni profesor na novoustanovljeni teološki fakulteti v sklopu državne Univerze v Ljubljani, dekan teološke fakultete v treh mandatih, v šolskem letu 1922/23 rektor celotne Univerze, l. 1928 je postal dopisni član Jugoslovanske akademije znanosti in umetnosti v Zagrebu, 11.12.1937 pa eden izmed sedmih ustanovnih članov Slovenske akademije znanosti in umetnosti. Največje mednarodno priznanje za svoje filozofsko delo je prejel l. 1937 kot edini slovenski član papeške Akademije sv. Tomaža Akvinskega v Rimu.

Življenje Aleša Ušeničnika se je izteklo v Ljubljani 30. marca 1952.

Osebnost

Ušeničnik je bil v pravem pomenu besede skladen človek. Šolanje, temeljita duhovna vzgoja v Germaniku in na papeški Gregorijanski univerzi v Rimu, pa tudi samo bivanje v središču krščanstva so odločilno vplivale na njegovo življenje in delo. Pri njem sta izstopali dve značajski lastnosti: izredna ponižnost ter premočrtna naravnost v nadnaravni svet. Pred izkustveno doživetje resničnosti je postavljala človekovo duhovno razsežnost, ki presega okvirje merljivega; kar je vidno, je zanj le odsev nevidnega. Iz tega lahko razumemo, zakaj je pred vrednoto osebnosti postavljala ponižnost in pred svobodo pokorščino.

Delo

V bogoslovju je bil Ušeničnik profesor filozofije in osnovnega bogoslovja, od l. 1900 redni profesor dogmatike, od l. 1907 sociologije; l. 1919 je bil med prvimi imenovan za rednega profesorja filozofije na teološki fakulteti. Kot široko razgledan in izobražen mož, je predaval tudi po različnih cerkvenih, kulturnih, prosvetnih ter akademskih ustanovah.

V dijaških in študentskih letih je pisal lirične pesmi in jih objavljala pod psevdonimi: Sanjač, Muhač, Ljubomil, Dr. Scholasticus, Miloš Kosan, A.C. Slavin, -č-, -c-, L-j., Dr. Julij Wagner...

Po vrnitvi iz Rima je s svojimi filozofskimi spisi in 23-letnim urejanjem katoliške znanstvene revije pridobil ugled ideologa katoliškega gibanja na Slovenskem. L. 1897 je postal urednik in glavni publicist v Katoliškem obzorniku. Ta je vsako leto v štirih zvezkih objavil razprave in članke s področja filozofije, apologetike, politike, sociale, estetike, zgodovine, etike, biologije, astronomije... L. 1907 je revija začela izhajati pogosteje in se preimenovala v revijo Čas.

V letih 1939/41 je pripravil in v 10 zvezkih izdal svoje Izbrane spise - misli in sodbe o načelih in kulturno-zgodovinskih vprašanjih.

Bil je najuglednejši in vodilni katoliški filozof in teoretik svojega časa. Razvil je slovensko izrazoslovje na tem področju. Med njegovimi filozofskimi deli so najpomembnejši Uvod v filozofijo v dveh delih 1921 in 1924 ter Ontologija 1924.

Nasledniki na teološki fakulteti ga uvrščajo med utemeljitelje neotomizma oziroma neosholastike- nauka sv. Tomaža Akvinskega.

Akademik Fran Ramovš:

»Delo je bilo vsebina Ušeničnikovega življenja, delo, posvečeno dobri misli in poštenemu človeku.«